

Επιρρήματα

Τα επιρρήματα είναι λέξεις οι οποίες προσδιορίζουν ρήματα, επίθετα, άλλα επιρρήματα, ουσιαστικά αριθμητικά, καθώς επίσης και ολόκληρες φράσεις, και δηλώνουν σχέσεις (χρόνο, τρόπο, τόπο, ποσότητα, κτλ.

Επιρρήματα που παράγονται από επίθετα:

Υπάρχουν δύο κύριες καταλήξεις για τους τύπους επιρρημάτων που παράγονται από επίθετα: -α και -ως. Ορισμένα επίθετα μπορούν να χρησιμοποιούν και τη μια και την άλλη κατάληξη.

1. Επιρρήματα σε -α

Τα επιρρήματα που λήγουν σε -α είναι πάντοτε ίδια με τον τύπο του πληθυντικού του ουδετέρου του αντίστοιχου επιθέτου. Αυτός ο τύπος του επιρρηματος είναι κατάλληλος για τα επίθετα σε -ος.

Παραδείγματα:

Από επίθετα σε -ος: άγρια, αλύπητα, αργά, αριστερά, βέβαια, γλυκά, δυνατά, ελληνικά, μάταια, ξαφνικά, προφορικά, σπάνια, συγκεκριμένα, σωστά, τελευταία, φτηνά, φτωχά, χωριστά.

Από επίθετα σε -υς, -ιά, -υ: βαθιά, βαριά, μακριά

2. Επιρρήματα σε -ως

Τα επίθετα σε -ης, -ες σχηματίζουν τα επιρρήματά τους με την κατάληξη -ως. Ο τόνος παραμένει στην ίδια συλλαβή με την ονομαστική ενικού του αρσενικού του επιθέτου, εκτός από την περίπτωση των επιθέτων σε -ώδης: τα επιρρήματα αυτά τονίζονται στη λήγουσα.

Παραδείγματα:

ακριβώς, ασφαλώς, διαρκώς, διεθνώς, δυστυχώς, λεπτομερώς, μανιωδώς, οσσιωδώς, πλήρως, προφανώς, σκανδαλωδώς, συνεπώς, συνήθως.

Παραθετικά επιρρημάτων

Τα επιρρήματα, όπως και τα επίθετα, σχηματίζουν παραθετικά. Ο συγκριτικός βαθμός των επιρρημάτων σχηματίζεται με το «πιο», το οποίο προηγείται του θετικού βαθμού. Υπάρχουν όμως και μονολεκτικά παραθετικά.

Παραδείγματα:

πιο ωραία, πιο δυνατά, πιο πολύ, πιο λίγο, πιο ευτυχισμένα, πιο ψηλά, ακριβά-ακριβότερα-ακριβότατα, καλά-καλύτερα-κάλλιστα(άριστα), ακριβώς-ακριβέστερα-ακριβέστατα, βαθιά-βαθύτερα-βαθύτατα

Είδη επιρρημάτων¹ (που δεν παράγονται από επίθετα)	
Τροπικά	πώς, όπως, έτσι αλλιώς κάπως, καθόλου, οπωσδήποτε, μόνο, μαζί
Τοπικά	πού, όπου, εδώ, εκεί, κάπου, αλλού, παντού, πουθενά, οπουδήποτε, πάνω, κάτω, μέσα, έξω, εμπρός, μπροστά, πίσω, κοντά, μακριά, ανάμεσα, απέναντι, δίπλα, πλάι, γύρω, χάμω, πέρα, ψηλά, χαμηλά, δεξιά. αριστερά
Χρονικά	πότε, όποτε, τώρα, τότε, άλλοτε, κάποτε, νωρίς, αργά, οποτεδήποτε, προχθές, χθες, σήμερα, αύριο, μεθαύριο, απόψε, πρώτα, πριν, μετά, ύστερα, έπειτα, κατόπιν, ήδη, κιόλας, επιτέλους, μόλις, πρόπερσι, πέρυσι, φέτος, του χρόνου, (χ) φορές, συχνά, κάπου κάπου, πότε πότε, καμιά φορά, σπάνια, τακτικά, συνήθως, κάθε τόσο πάλι, ξανά, πια, πλέον, ακόμα, πάντα, όλο, ποτέ, ουδέποτε
ποσοτικά	πόσο, όσο, οσοδήποτε, τόσο, κάμποσο, κάπως, πολύ, περισσότερο, λίγο, λιγότερο, ελάχιστα, τελείως, αρκετά, σχεδόν, τουλάχιστον, πάνω κάτω, περίπου, καθόλου, μάλλον, εξίσου, πάρα, πιο

Ασκήσεις στη Γλώσσα Επιρρήματα

1) Υπογραμμίζω τα επιρρήματα στο παρακάτω κείμενο και τα γράφω στη στήλη που ταιριάζουν:

Ψάχνει εδώ, ψάχνει εκεί, πουθενά κόκαλο. Θα βρω παραπέρα. Έτσι συλλογίζεται η Φρίντα, το σκυλάκι, και κοιτάζει προσεκτικά κάτω από τα τραπέζια. Έψαξε αρκετά, μα δυστυχώς πουθενά δε βρήκε κόκαλο. Τότε η Φρίντα θύμωσε πολύ, και αργά αργά πήρε το δρόμο για το σπίτι. Αύριο και μεθαύριο θα ξαναβγεί στο δρόμο για να βρει την τροφή της. Δύσκολα θα τα καταφέρει.

Τοπικά	Χρονικά	Τροπικά	Ποσοτικά

2) Συμπληρώνω τις προτάσεις με το επίρρημα που ταιριάζει:

- (σιγανά – άσκοπα) Η βροχή έπεφτε _____ .
 (ωραία – απαλά) Ο δάσκαλος μιλάει _____ .
 (προσεκτικά – δυνατά) Ο πατέρας οδηγεί _____ .
 (δυνατά – ήσυχα) Ο αέρας φυσούσε _____ .
 (σίγουρα – λαίμαργα) Ο Γιάννης τρώει _____ .

3) Γράφω δίπλα από κάθε επίρρημα το αντίθετό του:

μπροστά = _____	αργά = _____
άσχημα = _____	λίγο = _____
ευτυχώς = _____	δυστυχώς = _____
κοντά = _____	χθες = _____
έξω = _____	πυκνά = _____
έτσι = _____	κρυφά = _____
δίκαια = _____	μαζί = _____
ίσια = _____	προσεκτικά = _____

4) Συμπληρώνω τις προτάσεις με τις λέξεις ή φράσεις της παρένθεσης:
(μέσα, κοντά, απέναντι, κάπου αλλού, ανάμεσα, μεταξύ, μπροστά σου, γύρω τους, μακριά, κάτω)

Έλα γρήγορα γιατί θα κρυώσεις!
Ο αυτοκινητόδρομος περνούσε από ψηλά δέντρα.
Σε παρακαλώ, φίλων δεν υπάρχει παρεξήγηση!
Μην κάθεται γιατί δε σε βλέπω.
Όταν μπήκαν στο σχολείο, μαζεύτηκαν οι μαθητές
..... υπάρχει ένα πανέμορφο άλσος.
Κατέβα γρήγορα γιατί θα χτυπήσεις !
Από τα νεύρα του πέταξε τα κλειδιά του.
..... από το σπίτι μας χτίζουν μια πολυκατοικία.
Δεν τα βρίσκω, θα τα έβαλα

5) Γράφω σε μία παράγραφο των δέκα σειρών περίπου μια δική μου ιστορία χρησιμοποιώντας τις λέξεις: αμέσως, ολόγυρα, οπουδήποτε, όπως, μαζί, πολύ, λιγάκι, σωστά, ίσως, πιθανόν, ποτέ (Τις κυκλώνω στο κείμενο που γράφω).

